

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Змін до Державних санітарних правил планування та
забудови населених пунктів»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Змін до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» (далі – проєкт акта) розроблено з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законодавства.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 року за № 379/1404 (далі – ДСП № 173), визначають санітарно-гігієнічні вимоги до планування і забудови міських та сільських поселень України.

Відповідно до пункту 5.9 ДСП № 173 розміри санітарно-захисних зон для нових видів виробництв, підприємств та інших виробничих об'єктів з новими технологіями, а також зміна цих зон (збільшення чи зменшення згідно з пунктом 5.7) затверджуються Головою Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів на підставі результатів проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи відповідних матеріалів.

Водночас, державна санітарно-епідеміологічна експертиза з 01 жовтня 2023 року не проводиться у зв'язку з втратою чинності Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та введенням в дію на його заміну Закону України «Про систему громадського здоров'я» (далі – Закон). Таким чином, наразі існує правова невизначеність щодо встановлення розмірів санітарно-захисних зон.

Варто зазначити, що відповідно до статті 5 Закону одним із основних заходів захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення є затвердження державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил.

Згідно зі пунктами 4 та 5 частини першої статті 1 Закону:

державні медико-санітарні нормативи (санітарні нормативи) - обов'язкові до виконання параметри безпечності середовища життєдіяльності людини та епідемічного благополуччя, затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, які є науково обґрунтованими на основі відповідних досліджень та аналізу ризику згідно з вимогами безпеки для життя і здоров'я людини за медичними критеріями та виражені у припустимому максимальному або мінімальному, кількісному та (або) якісному значенні показника, що характеризує фактор середовища життєдіяльності, а також стан здоров'я населення за критеріями захворюваності, поширеності хвороб, фізичного

розвитку, імунітету тощо, включаючи гранично допустимі концентрації, допустимі дози, максимальні рівні впливу, максимальні межі залишків, максимальні рівні вмісту, допустимі добові дози, рівні включень, часові обмеження щодо використання продукції або доступу працівників та/або населення на об'єкти після застосування небезпечних факторів, епідеміологічні показники, протиепідемічні нормативи, недотримання яких може призвести до шкідливого впливу на здоров'я людини;

державні медико-санітарні правила (санітарні регламенти) - обов'язкові для виконання заходи та вимоги, необхідні для забезпечення державних медико-санітарних нормативів, недотримання яких створює загрозу здоров'ю і життю людини та майбутніх поколінь, а також загрозу виникнення і поширення інфекційних та масових неінфекційних хвороб (отруєнь) серед населення. Державні медико-санітарні правила включають державні санітарні норми та правила, санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, санітарно-епідеміологічні правила і норми, протиепідемічні правила і норми, гігієнічні та протиепідемічні правила і норми, державні санітарні регламенти та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Згідно зі статтею 28 Закону у режимах забудови територій, визначених для містобудівних потреб, встановлених генеральними планами населених пунктів, планами зонування та детальними планами територій, повинно передбачатися створення безпечних умов для життя і здоров'я населення шляхом реалізації планувальних заходів для запобігання та усунення шкідливого впливу на населення факторів середовища життєдіяльності. При нормативному регулюванні планування та забудови територій повинні враховуватися вимоги державних медико-санітарних нормативів та правил.

Оскільки пунктом 5.4 ДСП № 173 передбачено, що промислові, сільськогосподарські та інші об'єкти, що є джерелами забруднення навколишнього середовища хімічними, фізичними та біологічними факторами, при неможливості створення безвідходних технологій повинні відокремлюватись від житлової забудови санітарно-захисними зонами, то враховуючи вимоги Закону розміри санітарно-захисних зон є санітарними нормативами.

Згідно з частиною п'ятою статті 46 Закону державні медико-санітарні нормативи встановлюються у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Порядок встановлення державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил, допустимих параметрів впливу на організм людини, затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06 листопада 2023 року № 1915, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2023 року за № 2180/41236.

З урахуванням викладеного, розроблено цей проєкт акта, який спрямований на внесення змін до ДСП № 173 у частині приведення його вимог у відповідність до законодавства.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачено внесення змін до ДСП № 173 у частині врегулювання питання встановлення розмірів санітарно-захисних зон, а також внесення деяких змін щодо приведення його вимог у відповідність до законодавства.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Закон України «Про систему громадського здоров'я»;

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Порядок встановлення державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил, допустимих параметрів впливу на організм людини, затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06 листопада 2023 року № 1915, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2023 року за № 2180/41236.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих органів

Проєкт акта потребує проведення громадського обговорення відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідними органами місцевого самоврядування, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, їх спілками, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проєкт акта не стосується соціально-трудової сфери, а отже не потребує погодження зі Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує надсилання його на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект акта потребує погодження з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів, Державною регуляторною службою України, Національною академією медичних наук України.

Проект акта потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проект акта не містить положень, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. У проєкті акта відсутні положення, що містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект акта не містить положень, що створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на ринкове середовище, розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проєкту акта матиме позитивний вплив на громадське здоров'я, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, екологію та навколишнє природне середовище.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Приведення вимог щодо планування і забудови територій у відповідність до законодавства сприятиме врегулювання процедури встановлення розмірів санітарно-захисних зон, що забезпечить чітке державне регулювання діяльності підприємств, виробництв та інших об'єктів, що спричиняють або потенційно можуть спричиняти шкідливий вплив на здоров'я людини

Громадяни	Позитивний	Впровадження оновлених інструментів та процедур у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення сприятиме досягненню мети Закону – захисту та зміцненню здоров'я населення, запобіганню хворобам, покращенню якості та збільшенню тривалості життя населення.
-----------	------------	--

**Заступник Міністра охорони здоров'я України –
головний державний санітарний лікар України**

Ігор КУЗІН

« ____ » _____ 2025 р.